

NAPOVED INTEGRALNE SERIJE:

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja

V čedalje večji meri se soočamo z mnogoterimi, raznolikimi izzivi – od svetovnih do evropskih, slovenskih, lokalnih; od podnebnih sprememb do ekonomskih problemov.

Zato je nujen drugačen pogled na svet okrog nas, nov način razmišljanja in delovanja, preseganje kalupov...

Celosten pogled, ki nam bo pomagal, da elemente, ki jih že imamo, vidimo v novi luči, na drugačen in celosten način povežemo, prepletamo, stkemo – PAMETNO INTEGRIRAMO.

Drobce rešitev, ki bodo dobre za vse, imamo pred seboj, živimo z njimi – tu, v Sloveniji in Evropi.

Ker »nič ni tako praktično kot dobra teorija« (Lewin), predstavljamo NAČELA, po katerih je mogoče oblikovati nov, celosten konceptualen okvir; pravzaprav lahko vodijo do različnih teorij.

In ta načela nas lahko pripeljejo do TEORIJE INTEGRALNEGA RAZVOJA avtorjev Ronnieja Lessema in Alexandra Schiefferja.

Praktični primeri njene uporabe z odličnimi praksami (večina iz Slovenije) in novi integralni koncepti bodo sestavljali večino od 100 nadaljevanj v seriji »S pametno integracijo do trajnostnega razvoja«. Objavljali jih bomo v naslednjih nekaj mesecih, praviloma vsak dan od ponedeljka do petka. S pomembnim sporočilom, da je nujno pametno povezati številna prizadevanja in potenciala za trajnostni razvoj v okviru EU.

Med drugim smo pristop integralnih svetov uporabili pri snovanju novega, trajnostnega modela razvoja za našo državo - poimenovali smo ga Integralna zelena Slovenija. Predstavili smo ga v knjigi **Integral Green Slovenia** (Routledge, 2016), ki smo jo uredili dr. Darja Piciga, prof. Alexander Schieffer in prof. Ronnie Lessem, napisalo pa poleg nas še 42 slovenskih avtorjev. Z Integralno serijo se odzivamo na številne pobude, da bi imeli čimveč gradiv o Integralni zeleni Sloveniji tudi v domačem jeziku.

In integralna zelena pot lahko prispeva tudi k prihodnosti Evrope.

O vsem tem nas bo v prihodnjih mesecih pisalo več deset avtorjev knjige in drugih integralnih mislecev.

Vse to prvič celostno v slovenskem jeziku in edinstveno v svetovnem merilu.

Prijazno vabljeni k prebiranju, razmišljanju in ustvarjalni uporabi!

Dr. Darja Piciga

SEDEMNAJSTI TEDEN

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja – 81. nadaljevanje

9. 7. 2018

81. Trajnostno podjetništvo gradi na predhodnih »svetovih« in je usmerjeno v inovativno akcijo, skladno s konceptom zelenega gospodarstva: podjetje Pipistrel

V 17. tednu **Integralne serije** nas zanima, kako je mogoče koncepte družbene odgovornosti¹ in zelenega gospodarstva² preliti v trajnostno podjetništvo, ki je uspešno - to je konkurenčno - v svetu, v katerem prevladuje neoliberalni ekonomski pristop. »Zahodni« integralni svet³ lahko poimenujemo tudi »kraljestvo akcije«, pragmatična filozofija nas usmerja k delovanju: gre za to, da se zgodi. Novo znanje, ustvarjeno skozi »severni« sistemski pristop, se pragmatično uporabi, torej aktualizira inovacijo, ki jo to znanje vključuje. Ekonomija, finance, podjetništvo z izgradnjo podjetij so v tem svetu še zlasti poudarjeni. Za razliko od podjetij socialne ekonomije (kot so zadruge, socialna podjetja, podjetja z notranjim lastništvom) najdemo tu

¹ Podrobneje o družbeni odgovornosti v dvojnem [76. in 77. nadaljevanju](#) ter v [78. nadaljevanju](#).

² Sistemski in strateški pogled na zeleno gospodarstvo v kontekstu trajnostnega razvoja lahko bralec spozna v več prispevkih, od 64. do 73. nadaljevanja, pregledno pa so nanizani v daljši tabeli [74. nadaljevanja](#).

³ Konceptualizacijo »zahodne« sfere v modelu integralnega razvoja smo pregledno predstavili na koncu [75. nadaljevanja](#).

podjetja s konvencionalno lastniško strukturo in načinom upravljanja. Kot ekonomski pristop profesorja Lessem in Schieffer predlagata življenjsko, na življenju temelječe gospodarstvo («Living Life-Based Economy»)⁴ in kot svetovno priznan praktični primer vodilno trajnostno podjetje Interface iz ZDA. Predstavili smo ga v 20. in 21. nadaljevanju⁵ **Integralne serije**. Tokrat pa nas zanima, ali lahko v Sloveniji najdemo prodorno zeleno podjetje, ki bi ga lahko primerjali s podjetjem Interface? Podjetje, ki se je v svetu uveljavilo tudi s proizvodnjo v večjem obsegu, ne le z vrhunsko inovativnostjo v zelenih tehnologijah, kot na primer Inštitut Metron z Andrejem Pečjakom⁶.

V dvojnem 76. in 77. nadaljevanju smo ob tem, ko smo **podjetje Pipistrel** z ustanoviteljem in vodilnim Ivom Boscarolom izpostavili kot slovenski primer družbeno odgovornega podjetja, že napovedali njegovo daljšo predstavitev. V tem tednu ga bomo obravnavali kot visokotehnološko in inovativno zeleno podjetje, in sicer zeleno v dvojnem smislu: tako s svojimi izdelki kot v svojem poslovanju in proizvodnji⁷:

- Filozofija načrtovanja letal že od vsega začetka temelji na aerodinamični čistosti oblike ter površine, tako da imajo letala čim večji vzgon in čim manjši upor, kar ima za posledico bistveno manjšo porabo goriva kot primerjalna letala in seveda s tem emisije CO₂ ter bistveno zmanjšan hrup. Trenutno se Pipistrel ukvarja z razvojem zelenih pogonskih sredstev za letala, predvsem električnih oziroma hibridnih pogonov ter vodikovih celic.

- Ta filozofija pa se ne nanaša samo na proizvodnjo letal, temveč na vse, kar počnejo in na njihovo vsakdanje življenje - poimenovali so jo »ECOLution«. Razvoj podjetja, vizija ter strategija so izrazito okoljsko naravnani in enako filozofijo kot pri svojih proizvodih imajo tudi pri opremljenosti delovnih mest, ostali opremljenosti ter stavbah.

Podjetje Pipistrel je vodilni svetovni proizvajalec ultralahkih motorno-jadralnih letal ter jadralnih letal s pomožnim motorjem. Podjetje je ustanovil Ivo Boscarol leta 1987 v Ajdovščini kot majhno delavnico za sestavljanje motornih zmajev, ki jo je leta 1989 registriral kot podjetje. Bili so prvi zasebni proizvajalec in celo izvoznik letal v takratni Jugoslaviji in kot taki tudi pionir alternativnega letalstva v Sloveniji in širše. V letu 1992 se je podjetje prestrukturiralo v družbo z omejeno odgovornostjo, ime Pipistrel pa se je ohranilo do danes.

Slika: Logotip podjetja Pipistrel

Leta 1995 se je začel razvoj in proizvodnja lastnega motorno-jadralnega letala Sinus. Po velikem prodajnem uspehu letala Sinus se je pojavilo ogromno povpraševanje po "pravem" ultralahkem motorno-jadralnem letalu. Pipistrel je na to odgovoril z letalom Taurus, ki je prvič poletelo leta 2004: gre za popolnoma nov tip letala, za prvo dvosedežno (sedeža drug ob drugem) visokozmogljivo jadralno letalo s pomožnim motorjem in uvlačljivim podvozjem na svetu. V letu 2004 se je podjetje tudi preselilo v nove prostore poleg letališča v Ajdovščini.

Za enega svojih največjih uspehov štejejo zmago na razpisu indijske vojske leta 2015 in posledično podpisano pogodbo za dobavo 194 šolskih letal Indijskih zračnih sil, mornarici in kadetom (v izvorniku Indian Air Force, Indian Navy in National Cadet Corps). To je tudi največje enkratno naročilo lahkih letal v zgodovini.

⁴ Knjiga [Integral Economics](#) iz leta 2010.

⁵ Prispevka z naslovom: [Narava nas uči: od biodinamičnega vrta do svetovne korporacije](#) in [Raziskava Eurobarometra: Ali slovenska podjetja res ne načrtujejo bolj odgovornega odnosa do okolja?](#)

⁶ 10. nadaljevanje: [Andrej Pečjak, pionir solarne mobilnosti iz Slovenije](#).

⁷ Informacije o podjetju Pipistrel v tem nadaljevanju so povzete po spletni strani <https://www.pipistrel.si/> in po gradivih iz arhiva podjetja.

Konec leta 2017 so ustanovili novo mešano podjetje na Kitajskem, ki je v njihovi 51 odstotni lasti in bo proizvajalo ultra lahka letala za daljnovzhodna tržišča. Projekt je vreden 350 milijonov evrov, kolikor naj bi v družbo vložili v sedmih letih skupaj s kitajskim partnerjem Sino Group, ki ima 49 odstotkov podjetja. Poleg tega so sklenili posel z mestom Jurong za gradnjo letalskega centra.

Za svoje dosežke sta podjetje ter njegov direktor prejela več najvišjih domačih ter mednarodnih priznanj. Med najprestižnejše poleg že omenjenih Zlatega reda za zasluge in nagrad »Trusted Brand« nedvomno sodijo še:

- naziv podjetnika leta 2003 in gospodarstvenika leta 2004;
- najvišje priznanje mednarodne letalske zveze za izjemne dosežke pri razvoju letalstva;
- zmaga na svetovnem prvenstvu leta 2001, nagrada "European Business Award", ki jo je leta 2010 prejelo kot najbolj inovativno podjetje v Evropski uniji;
- leta 2016 uvrstitev med 100 nosilcev sprememb iz Srednje in Vzhodne Evrope (lestvica "New Europe 100"). Projekt New Europe 100 pripravljajo Res Publica, Google, Mednarodni višegrajski sklad in Financial Times v sodelovanju s številnimi institucijami iz Srednje in Vzhodne Evrope;
- Jadralno letalo Pipistrel Apis je nosilec petih svetovnih rekordov po kriterijih Mednarodne letalske zveze (FAI);
- Ameriška vesoljska agencija NASA je Pipistrelovim letalom kar trikrat zapovrstjo podelila naziv "Najboljše malo letalo na svetu". Leta 2007 je Pipistrel zmagal ga na NASINEM natečaju za letalo prihodnosti in leta 2008 na natečaju za najbolj tehnološko dovršeno letalo.

Slika: Taurus Electro

V 30 letih delovanja je Pipistrel postal vplivno, mednarodno priznано podjetje, katerega izdelki so postavili nove letalske standarde na svetovni ravni. V tem času je podjetje izdelalo že več kot 1700 različnih letal in motornih zmajev, med drugim več kot 800 letal iz družine Sinus/Virus in več kot 400 jadralnih letal s pomožnim pogonom, tako bencinskim kot električnim (družina Taurus-Apis). Zaposlenih imajo skoraj 150 ljudi, delo dajejo tudi številnim kooperantom. Poleg proizvodne hale ter raziskovalno-razvojne in poslovne stavbe v Ajdovščini delujejo tudi čez mejo blizu Gorice: hčerinsko podjetje Pipistrel LSA S.r.l. s proizvodnjo večjih letal in specifičnih projektov. S trendom intenzivnih vlaganj v raziskave, visokotehnološko opremo in

razvoj nadaljujejo, od leta 2008 investirajo približno četrtno celotnega letnega prometa podjetja v raziskave in razvoj.

Zgornji dosežki predstavljajo več kot zadosten razlog, da Pipistrela primerjamo s podjetjem Interface iz ZDA in da njihovo zgodbo o uspehu podrobneje predstavimo. V prihodnjem prispevku dajemo besedo Ivo Boscarolu in njegovemu timu.

Dr. Darja Piciga